

Středoškolská technika 2022

Setkání a prezentace prací středoškolských studentů na ČVUT

Vikingové

Marek Stránský

VOŠZ A SZŠ Hradec Králové

Komenského 234, 500 03 Hradec Králové

Prohlašuji, že jsem práci vypracoval samostatně pod vedením Mgr. Lacmana Vojtěcha a uvedl v ní všechny použité literární a jiné odborné zdroje v souladu s platnými právními předpisy.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze práce jsou shodné.

V Hradci Králové dne 20.1.2022

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Seznámení	6
2.1	Vikingská éra.....	6
2.2	Jak vzniklo slovo viking.....	6
3	Život Vikingů	7
3.1	Vikingské budovy a obydlí	7
3.2	Vikingská společnost.....	8
3.3	Postavení žen ve společnosti	8
3.4	Jak vikingové vypadali?	9
3.5	Hygiena	9
3.6	Oblečení.....	9
4	Válečnictví.....	10
4.1	brnění a výzbroj.....	10
3.2	Bojová taktika.....	12
4.2	3.3 Berserkové.....	12
5	Lodě.....	13
5.1	Drakkar	13
5.2	Snekkar	13
5.3	Knarr.....	13
5.4	Orientace na moři	14
6	Expanze a obchodování	14
7	Zajímavá data	14
8	Runové písmo.....	15
9	Mytologie a náboženství.....	16
	Miðgarðr	16
	Ásgarðr	16
	Vanaheimr	16
	Jötunheimr	16
	Múspellsheimr	16
	Niflheimr	16
	Álfheimr	16
	Svartálfheimr	16
	Helheim	16

10	Vznik světa	17
11	Ragnarok	18
12	Praktická část – Výroba štítu	19
13	Závěr.....	20
14	Zdroje:	22
15	odkazy na obrázky:	22

1 Úvod

Anotace

Stránský, M. Vikingové Žákovská práce. VOŠZ a SZŠ Hradec Králové, Komenského 234. Vedoucí práce Mgr. Lacman Vojtěch

O život Vikingů jsem se začal zajímat po zhlédnutí seriálu Vikingové. Seriál byl z mého pohledu velmi dobře zpracován, protože diváka nejen pobavil, upoutal, ale i nenásilnou formou vyburcoval jeho zvědavost, a to až do té míry, že jsem se začal zajímat o historická fakta, která se vážou k životu Vikingů a jejich společnosti.

Cílem mé práce je získání co největšího množství pravdivých informací o životě Vikingů a jejich době. Zároveň od této práce očekávám, že zaujmu všechny, kteří se zajímají o tuto dobu, ale i ty kteří se rozhodnou pro výrobu štítu dle mého návodu.

2 Seznámení

Vikingové byli skandinávští mořeplavci, kteří od 8. do 11. století podnikali loupežné výpravy neboli nájezdy, do různých částí světa. Jak jsem již uvedl byli to výteční mořeplavci, ale i farmáři a udatní válečníci, kteří se nebáli smrti ba dokonce ji vítali s otevřenou náručí. Někteří z nich se usadili v Evropě například ve Francké říši.

2.1 Vikingská éra

Vikingové obývali Skandinávii nynější Švédsko, Norsko, Dánsko a Island v období od 8. do 11. století. Vikingská éra je datována od prvního nájezdu na Holy Island v Británii, kde vyrabovali klášter Lindisfarne. Vikingská éra by se dala datovat od stěhování národů (asi 400-800 n. l.) přesný letopočet nám není znám. Za konec éry se považuje bitva u Stamford bridge roku 1066 kdy byla vikingská armáda, vedená králem Haraldem, poražena anglickými vojsky. Od té doby Vikingů ubývalo, ale přesto do dnešní doby zůstalo mnoho lidí, kteří vyznávají jejich víru.

Jako zdatní mořeplavci dopluli do mnoha koutů světa, kde zakládali své osady. Z mnohých se stala významná města například v Irsku Dublin (z osady Dyflin), nebo francouzská Normandie (Po mnoha nájezdech francký král Karel III. a vikingský vůdce Rollo uzavřeli dohodu, že Rollo dostane část francké říše výměnou za to, že se nechá pokřtít a ochrání území před dalšími nájezdy). Dále byli první, kdo objevil Ameriku a Grónsko. Také dopluli do Severní Ameriky, zde se krátce usadili na Newfoundlandu. Také se plavili do středomoří a navštívili severní Afriku, a poté se dostali až na Kyjevskou Rus.

2.2 Jak vzniklo slovo Viking

Viking není ve skutečnosti název/jméno, ale činnost. Slovo Viking by se dalo přeložit jako „pirátství“ nebo „nájezd“ (myšleno vykonat nájezd). Samotný název by pak ve staroseverštině byl Vikingr, kde právě „r“ určuje, že se jedná o podstatné jméno.

Samostatné slovo pak vzniklo spojením slova „vík“ (staroseversky „zátoka“ nebo „fjord“) a přípony „ing“ (významově „někdo z“). Spojením těchto slov nám vznikne slovo „člověk z Fjordu“

3 Život Vikingů

Vikingové nebyli jenom chladnokrevní zabijáci ze severu, ale také zemědělci řemeslníci, ale i pastevci. Většinou pěstovali oves a ječmen. Do jejich jídelníčku patřila strava rostlinného původu např. ořechy a různé druhy ovoce, většinou ve formě kaše, ale nejdůležitější složkou jídelníčku bylo maso (vepřové, hovězí, skopové, zvěřina ,rybí – lososí nebo sledí, ale i tulení) a chléb. Krávy chovali převážně na mléko, ze kterého uměli vyrobit tvaroh nebo máslo. Slepice především pro vejce. Běžně se však vybírala z hnízd ptáků.

Významnou součástí života Vikingů byly oběti bohům, ve staroseverštině označovány slovem „blót“. Kromě obětí byla významná i hudba, ovšem z té se moc nedochovalo vzhledem k tomu, že neznaly žádné noty ani texty. Jsou ovšem známy nejčastější nástroje: Panovy flétny, lesní rohy, nástroje podobné lyře a houslím, harfy a tzv. lury. A jak zněl vikingský zpěv? Arabský cestovatel al-Tartushi, který navštívil Skandinávii v 10. století, popsal zpěv takto: „Znělo to jako podivné hučení, nejvíce podobné psímu vytí, jen ještě bestiálnější.“

3.1 Vikingské budovy a obydlí

Většina obydlí byla ze dřeva, a to obvykle dubového nebo jiného, pevného materiálu co byl k dostání. Některá obydlí byla z lískového proutí spojeného hlínou. Domy byly nejčastěji oválného tvaru podobně jako vikingské lodě. Střecha byla podepřena dřevěnými kůly. Oválné domy byly obvykle dlouhé 15-75 metrů a široké 5,7 metrů což záleželo na společenském postavení majitele. Ty významnější občané měly často složitější tvary střechy - většinou králové nebo Jarlové. Jejich domy sloužily jako společenské domy, kde se scházela celá osada kvůli soudům a jednala tam i rada Þing.

Nahoře, uprostřed střechy byl obvykle otvor , kudy odcházel kouř, neboť uprostřed domu bylo vždy ohniště. Otvory nebyly nijak velké, takže v domech bylo dost zakouřeno od ohniště na kterém se vařilo, ale i stále topilo.. Po stranách místnosti byly postele. V jiné části větších domů byla i menší stáj pro zvířata.

3.2 Vikingská společnost

Společnost byla rozdělena do několika stavů například:

Králové – ze začátku Vikingské éry neexistovali vůbec. Poprvé se objevili až kolem 9. století.

Jarlové – neboli tehdejší šlechta byli vůdci jednotlivých osad. Žili v největších domech v osadách. Jejich úkolem bylo vést osadu a muže při nájezdech a jiných plavbách. Nástupcem se mohl stát i běžných obyvatel, a to často po vyhraném souboji s jarlem.

Þing – Vikingové měli také své zákony, takže když někdo spáchal něco v rozporu s nimi, představitel této rady přednesl znění zákona a rada se poté dohadovala na základě výpovědí svědků a „obětí“ o okolnostech zločinu. Kdokoliv z obyvatel mohl navrhnout trest, ovšem rada ho musela schválit, důvodem byla možná nepřiměřenost trestu. Tímto způsobem to probíhalo pouze v některých osadách, obvykle byl celý „soudní proces“ soukromá záležitost. Řešením sporů byl duel mezi žalobcem a obviněným. Panovala zde ale přísná pravidla. Poražený se poznal tak, že jeho krev jako první dopadla na zem. Lidé věřili, že duel je nejférovější řešení, protože bohové se vždy postavili na stranu toho správného a dali mu sílu k vítězství. Také se stávalo, že obviněný vyšel bez trestu (spor se dále oficiálně neřešil) v případě, že se na jeho nevině shodlo více, než 6 členů rady.

Karlové – většina společnosti. Vlastníci farem, dílen a obchodů, zkrátka běžní obyvatelé osad.

Otroci a dlužníci (þræll) – otroci byli obvykle zajatci z nájezdů. Otrokem se ale mohl stát i zločinec, a to v případě krádeže. Zloděj byl otrokem okradeného po dobu než se krádež vykompenzovala. S dlužníky to bylo podobné. Pouze ten, komu dlužili si je mohl vzít jako otroky do doby, než se dluh splatil. Vražda otroka nebyl trestný čin.

3.3 Postavení žen ve společnosti

Mezi Vikingy byly ženy rovnocenné mužům. Jediné co nemohly, bylo vstoupit do rady Þing. Také nevěra u nich byla trestána více než u mužů, ale správný Vikingský muž si své ženy vážil, uctíval ji a byl jí věrný.

Než se žena vdala, žila s rodiči. Z většiny měla právo vybrat si manžela sama, ovšem rodiče se do toho často rádi pletli. Ačkoliv to nebylo dáno právem, otec se nemusel ptát dcery na názor.

Po uzavření sňatku se manžel s manželkou navzájem „vlastnili“. Nevěra žen byla sice poměrně tvrdě trestaná, ovšem když si nevěrný muž přivedl milenkou, současná žena měla nad milenkou vždy společenskou převahu.

Ženy měly vždy v domácnosti důležitou úlohu. Jakmile jejich muži odpluli, měly na starost dům, farmu a také bezpečí celé rodiny. Ženy sice měly na starost činnosti v domácnosti jako vaření, starání se o děti, ale také šití a tkaní pro rodinu. Se vším jim pomáhali ostatní členové domácnosti. Muži měli pro změnu na starost farmu, pokud zrovna nebyli na výpravě, nebo neplnili jiné povinnosti. I když toho měly ženy hodně, muži se rozhodně nepoflakovali.

Co se týče zaměstnání, ženám obvykle patřily textilní podniky, zatímco muži měli na starost kovářské nebo jiné podobné profese.

Mnoho žen bylo uctíváno díky svému údajnému „daru vidění“, říkalo se o nich, že jsou napřímo spojeny s bohy a dokázaly předpovědět budoucnost. Královna Aslaug takto předpověděla narození svých dvou synů – Ivara Bezkostého a Sigurda Hadí oko. Ivar se vážně narodil bez kostí v nohou a jedno ze Sigurdových očí opravdu vypadalo jako hadí.

3.4 Jak Vikingové vypadali?

Jako každý si nejprve představí vysoké blond'até, mohutné a svalnaté obry, ale to je jen z poloviny pravda. Vikingové měli svalnatou, vypracovanou postavu, velmi podobnou dnešní generaci, která navštěvuje fit centra. Vlasy měli obvykle blond nebo zrzavé. Vikingové s tmavšími vlasy často používali speciální mýdlo s vysokým obsahem louhu, které jim vlasy výrazně zesvětlil.

3.5 Hygiena

Na svou dobu byli Vikingové velmi čistotní. Myli se minimálně jednou týdně, a to hlavně v sobotu. Velmi pečovali o své vlasy a plnovous. Dochovalo se ale i několik menších hygienických pomůcek a to š'ourátka do uší, pinzety nebo párátka.

V dobách, kdy se Vikingové usadili v Anglii, měli veliký úspěch u tanních žen. Anglické ženy je považovaly za velmi atraktivní především proto, že byli čistí, česali se a byli dobře oblečení.

3.6 Oblečení

Muži při každodenním životě obvykle nosili tuniky s koženými pásky, kalhoty a kožené boty, ženy zdobené spodní prádlo a šaty mnohdy také s koženými pásky, někdy i kápěmi a boty taktéž kožené. Pásky obvykle sloužily i jako

opasky – jak muži, tak i ženy na nich měli připevněné váčky s maličkostmi, mnohdy také držák na picí roh a sekeru.

4 Válečnictví

4.1 brnění a výzbroj

Na začátek je důležité zmínit, že Vikingové měli vždy při sobě zbraň. Souboj muže proti muži byl na denním pořádku a často přišel i nečekaně. Takže každý muž byl ihned připraven bojovat, za svou čest a čest své rodiny. V noci měli zbraň zavěšenou za postelí, aby byli připravení bránit svoji rodinu.

Helma byla základem brnění - POZOR BEZ ROHŮ. Pozor na tento nepravdivý mýtus, který se zrodil ve Wagnerově opeře Prsten Nibelungů, a to proto, aby Vikingové vypadali drsněji. Helmy byly ze železa nebo z jiných tvrdých kovů, výjimečně byly i kožené a chránily nejen hlavu ,ale i oči a nos.

Na zbytku těla měli obvykle výrazné brnění. Do boje chodili s tím, co měli. Kovové brnění bylo drahé a mohl si ho dovolit jen málokdo. Nejčastěji používali oděvy z tlusté kůže, aby měli alespoň malou ochranu. Pokud byli bohatší tak si na kožené oděvy přidělávali drátěné prvky, pro větší ochranu.

Cenová dostupnost se netýkala jen brnění, ale i zbraní. Používali štít, sekeru a ti co si nemohli dovolit válečnou sekeru, používali tu, co měli doma. Někdo měl na meč a někdo používal luk a šípy nebo třeba kopí.

3.2 Bojová taktika

O taktice není mnoho historických poznatků, ale díky dochovaným knihám z území kde Vikingové útočili se dá zrekonstruovat alespoň nejčastější způsob útoku.

Co se týče lodí mohly jich být i stovky na jeden nájezd. Uprostřed flotily pluly zásobovací lodě, na kterých byly kromě potravy převážně záložní zbraně a jiné potřebné vybavení. Pokud jde o bitvu, byla zahájena obvykle střelbou z luků. Účel byl oslabení předních řad nepřítele. Armáda poté začala postupovat kupředu a při dostatečném přiblížení k nepříteli začala házet kopí. Pak došlo ke střetu, kdy se vytáhly sekery, bodací kopí, meče a začala pořádná bitva.

4.2 3.3 Berserkové

Berserkové byli nejstatečnější a nejagresivnější bojovníci všech dob. Často nosili masky v podobě vlčí nebo medvědí hlavy. U nepřítele budili hrůzu už jen tím, že do boje chodili polonazí. Na začátku bitvy odhodili štíty a rozběhli se vstříc nepřátelské armádě. Často měli v obou rukách zbraně a pronikali hluboko za nepřátelské linie. Mnozí věděli, že to pro ně znamená jasnou smrt, ale díky zuřivosti, síle a vytrvalosti přežili dostatečně dlouho, aby jim ostatní Vikingové přišli na pomoc. Říká se, že byli napřímo spojeni s Ódinem. Obvykle byli samostatní a nelíbil se jim boj ve formacích nebo stát ve štítové hradbě. Dále se

říká, že svým řevem připomínali vlčí vytí. V záchvatu vzteku necítili bolest, neublížil jim ani oheň. Nijak se od obyčejných vikingů nelišili, jen v bitvách se proměnili v monstra.

5 Lodě

Asi každý, kdo kdy slyšel o Vikinzích si představí jejich typické langskipy, neboli dlouhé lodě. Byly rychlé a snadno ovladatelné, ovšem v mnoha z nich nebylo mnoho prostoru na náklad, proto se vyráběly i speciální lodě pro obchodní cesty.

5.1 Drakkar

Drakkar, v překladu „Dračí loď“, byla jedna z nejčastěji užívaných lodí. Byla to jednořadá veslice, obvykle 30–40 metrů dlouhá, šířka pak byla nejčastěji šestina z délky, ponor nepřesáhl 2 metry. Stěžeň byl sklopný, před i zad pak byly zaobleny, ovládání lodi bylo pomocí kormidelního vesla. Drakkar ovšem nebyl nejčastější název, používanější byl zkrátka název langskip. Název drakkar pak vznikl podle přídě tvarované jako dračí hlava. U vesel nikdy nebyli otroci, nýbrž normální členové družiny. Další členové se starali o plachtu, nebo byli obvykle ve dvou jako hlídka na přídi. Úkolem hlídky bylo informovat zbytek posádky o útesech a mělčinách. Kormidelník byl obvykle velitel lodi. Vzhledem k chybějícímu beranu (jinak zvanému klounu) nebylo možné s loďmi taranovat. Na boku lodi pak byly úchyty na štíty válečníků, to nejen proto, aby se štíty nepletly na lodi, ale sloužily také jako ochrana proti vysokým vlnám a střelbě nepřátel. Za příznivého větru loď dosahovala rychlosti až 12 uzlů, což je přibližně 22km/hod

5.2 Snekkar

Snekkar byla loď téměř stejná, jako drakkar. Snekkar je ovšem kratší verze, obvykle 25 metrů dlouhá, díky tomu se zmenšila šířka i ponor. Dalším rozdílem pak byla hadí hlava na přídi místo dračí hlavy, proto také název snekkar.

5.3 Knarr

Knarr byla obchodní loď. Byla kratší a širší, než drakkar a snekkar. Vyšší nosnost znamenala horší ovladatelnost. Knarr byla obvykle 15–20 metrů dlouhá, 5 metrů široká plachetnice. Vesla se používala jen v přístavech.

5.4 Orientace na moři

Při plavbách se Vikingové orientovali pomocí pobřeží a zdaleka viditelných orientačních bodů. Takže většinou pluli tam, kde to znali nebo znali z vyprávění.

Místo kde se nacházeli, zjišťovali podle barvy moře, chaluh nebo řas. Na loď se s sebou brali ptáky. Když nevěděli, kde je pevnina vypustili a pokud se pták vrátil znamenalo to, že pevnina není blízko. Pokud se nevrátil, vydali se stejným směrem kudy odletěl. Dalším způsobem navigace byly i smysly. Při silné mlze se zaposlouchali do zvuků a pevninu rozeznávali podle křiku ptáků, nebo vln rozbíjejících se o břeh. Vítr byl také způsob navigace. Podle toho odkud vál se dalo poznat, zdali tím směrem je pevnina a to tak, že vítr vanoucí jedním směrem se často odrážel od pobřeží a vál zpět.

6 Expanze a obchodování

Nejpravděpodobnějším důvodem byl nedostatek úrodné půdy ve Skandinávii. Druhým důvodem byly nepříznivé podmínky pro zemědělství.

Dalšími důvody byla často velmi bohatá kořist z loupežných nájezdů, ale také získání slávy.

7 Zajímavá data

793 – nájezd na klášter Lindisfarne na anglickém ostrově Holy Island. Toto datum je považováno za počátek vikingské éry.

841 – založení osady Dyflin, ze které později spojením s blízkou keltskou osadou Áth Cliath vznikl Dublin

865 – počátek velkých nájezdů Vikingů na Anglii, později známe jako nájezdy Velké pohanské armády. V těchto nájezdech figurují významná jména jako Ragnar Loðbrok a později jeho synové Ivar Bezkostý, Halfdan Ragnarsson a Ubba.

866 – dobytí Yorku Ivarem Bezkostým a Halfdanem Ragnarssonem. Toto město patřilo Vikingům až do roku 954.

886 – uzavření dohody vikingským vůdcem Guðrumem s králem Alfredem Velikým o výměně části Alfredova království za to, že se Guðrum nechá pokřtít. Území bylo pojmenováno Danelaw.

cca 1000 – objev Ameriky

1013 – Sven Vidlí vous, jindy známý jako Sven I. Dánský se stal prvním králem Anglie. Nevydržel bohužel dlouho – zemřel počátkem roku 1014. Až po dvou letech se Anglie dostala znovu pod vládu Vikingů. Králem se stal Svenův syn Knut Veliký.

1066 – datovaný konec vikingské éry kvůli porážce v bitvě u Stamford bridge.

8 Runové písmo

Podle legendy daroval runové písmo lidem Ódin. Vikingové se k runovému

písmu chovali s velkou úctou a

věřili, že má magickou sílu. Runy jsou často vytesány do kamene, kostí nebo dřeva. Dokonce i na předmětech denní potřeby.

Označovali jimi nádoby i osobní věci, zdobili si jimi zbraně.

Obchodníci jej využívali k zápisu o prodeji svého zboží. Tím, že si své zbraně zdobili runami věřili, že budou v boji silnější a nepřátelské šípy se jim vyhnou.

	Fehu (f)		Hağalaz (h)		Teiwaz (t)
	Uruz (u)		Nauthiz (n)		Berkana (b)
	Thurisaz (th)		Isa (i)		Ehwaz (e)
	Ansuz (a)		Jera (j,y)		Mannaz (m)
	Raido (r)		Eihwaz (e)		Lağuz (l)
	Kenaz (k)		Perthro (p)		Inğuz (ng)
	Gebo (g)		Alğiz (z)		Othila (o)
	Wunjo (w,v)		Sowulo (s)		Dağaz (d)

Vikingská abeceda se často nazývá futhark a to podle prvních 6 písmen abecedy. Z původních 24 znaků byla později zredukována na 16 znaků.

9 Mytologie a náboženství

Vikingové byli pohané, to znamená, že uznávají více než jednoho boha. V jejich víře je mnoho bohů, obrů a dalších stvoření. Důležité je zmínit, že věřili ve více světů. Všech devět světů je propojeno Obřím jasanem, který nazývali Yggrasil. Ve vikingské víře je důležité žít odvážně a být pravý válečník.

Staroseversky „*Níu heimar*“. Devět je pro germánské kmeny magické číslo. Slova boha Óðinna ve sbírce Hávamál – Výroky Vysokého, konkrétně 138. sloce básně Rúnatál řekl : „Vzpomínám, jak jsem visel na větrem zmítaném stromě po celých devět nocí, zraněn kopím, obětován Ódinovi, mnou sobě samému, na tom stromě o jehož kořenech nikdo neví, kde jsou zapuštěny.“ Nejen tady je číslo devět významné.

Miðgarðr (v dnešní švédštině Midgård) – svět lidí. Se světem bohů Ásů je spojen tzv. duhovým mostem jménem Bifröst– Most Ásů. Je to most postavený bohy z ohně, vzduchu a vody, stráží ho bůh Heimdallr.

Ásgarðr (Asgård) – svět bohů Ásů zde vládne bůh Ódin a našli bychom zde i síň padlých neboli Valhallu.

Vanaheimr (Vanheim) – svět bohů Vanů. Vanové dlouho bojovali s Ásy. Ovšem po nějaké době uzavřeli mír. Vládne zde například bohyně Freyja a její bratr Freyr.

Jötunheimr – svět obrů.

Múspellsheimr (Muspelheim) - Horký svět plný ohně a lávy, je také domovem ohnivých obrů, vládne zde obr Surtr, úhlavní nepřítel Ásů

Niflheimr (Niflheim) - Nejtemnější a nejchladnější ze světů. Je zde nejstarší ze tří studen – Hvergelmir, kterou chrání drak Niðhögggr. Z této studny pramení všechny chladné řeky.

Álfheimr - Domov překrásných stvoření zvaných Světelní elfové .Jsou to „strážní andělé“ bohyně Freyji, takže jsou zároveň i něco jako malí bohové přírody a plodnosti. Dokáží pomáhat, nebo naopak různě překážet lidem díky jejich magické síle a důvtipu.

Svartálfaheimr - svět trpaslíků. Niðavellir znamená v překladu „Temná pole“. Trpaslíci jsou mistři kutilové, sami Ásové od nich dostali mnoho darů, jako například Mjöllnir – Thórovo kladivo, nebo Gungnir – Ódinovo kopí.

Helheim - svět zatracených, zavržených mrtvých. Jsou zde zloději a nečestní mrtví, stejně tak každý, kdo není dostatečně statečný, aby se dostal do Valhally nebo Fólkvangru. Vládne zde bohyně Hel. Nikdo z těch, co se do tohoto světa

dostanou už nikdy nepocítí štěstí. Při Ragnaröku využije Hel všechny mrtvé ze svého světa k útoku na ostatní bohy a bohyně, což bude další krok znamenající konec světa.

10 Vznik světa

Na počátku světa existovala jen zející propast Ginnungagap mezi Niflheimem na severu, říší chladu a mlhy (později říše mrtvých) a Múspellheimem na jihu, říší ohně. V Niflheimu se nacházela všepohlcující studna Hwergelmir, ze které vytékalo dvanáct řek jejichž voda stále zamrzala. Na tuto masu ledu začalo působit teplo z Múspellheimu a z kapek vzniklých z roztávajícího ledu povstal mrazivý obr Ymir. Současně s ním vznikla mlékem bohatá káva Audhumla jejímž mlékem se živil. Ta však začala olizovat slaný kámen (nebo také slanou ledovou kru), první den z ledu vystoupily vlasy, druhý den hlava a třetí den celý muž, praotec Ásů Búri. Mezitím Ymirovi v levém podpaží vznikl obr a obryně, třením nohou o sebe vznikl šestihlavý obr Thrudgelm. Búri neznámo jak zplodil syna Bora jež si vzal za manželku obryni Bestlu, dceru obra Bolthorna, a spolu zplodili tři syny jménem Ódin, Vili a Vé. Ti viděli jak se z androgynního Ymira rodí stále noví obři a proto se rozhodli zabít jeho i jeho potomky. V krvi zabitého praotce obrů se utopili všichni obři až na Thrudgelmirova syna Bergelmiho a jeho ženu. Mrtvé tělo odtáhli Borovi synové doprostřed Ginnungagapu a začali z něj tvořit svět. Z jeho masa vytvořili zemi, z kostí hory, z krve moře a řeky, z vlasů stromy a z mozku oblaka. Do světových stran postavili skřítky nazývané Ausbui, Westri, Sudri a Nordi, a z Ymirova obočí vytvořili zeď chránící svět lidí před obry. Nakonec vyzvedli na nebe jeho lebku a do ní uschovali ohnivou jiskru z Múspellheimu čímž stvořili Slunce.

Lidé vznikli tak, že když se Ódin, Vili a Vé procházeli po mořském pobřeží narazili na vyplavené stromy, ze kterých stvořili první lidi. První muž se jmenoval Ask („jasan“) a první žena Embla („jíva“). Jeden z bohů jim vdechl život, druhý jim dal rozum a pohyb a třetí podobu a smysly. Pak se bohové odebrali do Ásgardu, který spojili s Midgardem, světem lidí, duhovým mostem zvaným Bifröst.

11 Ragnarok

Staroseversky Ragnarökr, dá se přeložit jako „úřed bohů“. V severské mytologii je to konec světa. Jedná se o poslední bitvu Ásů s obry, která se odehraje na pláních Vígríðr.

Z moře povstane obří had Miðgarðsormr (někdy zvaný Jörmungandr) a začne stříkat svůj jed všude po světě. Mezitím ohnivý obr Surtr sešle ničivý oheň na Ásgarðr a Bifröst. Vlk Fenrir se osvobodí z pout a začne šířit zkázu. Slunce a měsíc, které honí vlci Sköll a Hati jimi budou spolknuty. Óðinn a Fenrir spolu budou bojovat a zabijí se navzájem. Loki bude bojovat s Heimdallrem a také se zabijí navzájem. Stejně tak dopadnou i bůh Týr s vlkem Garmrem, strážcem bran světa Hel. Þórr bude bojovat s Miðgarðsormrem a zabije ho, ovšem rány, do kterých se dostane jeho jed Þorra zabije. Surtr nakonec sešle ničivý oheň na všech devět světů.

Před začátkem Ragnaröku přijde několik varování. Prvním bude smrt boha Baldra, Óðinnova syna a Frigg, Óðinnovy manželky. Druhým varováním bude tři roky trvající krutá zima. Po celou dobu budou po světě zuřit války a blízcí se budou navzájem vraždit. Posledním varováním bude spolknutí slunce a měsíce vlky. Stejně tak zmizí hvězdy a svět se tak ponoří do velké tmy. Rudý kohout Fjalar bude varovat všechny obry, že Ragnarök je tu. Stejně tak jiný rudý kohout všechny zavržené mrtvé ve světě Hel. A třetí rudý kohout Gullinkambi všechny bohy. Heimdall zatroubí na svůj roh jak jen dokáže a tím bude varovat všechny bojovníky ve Valhöll a Sessrúmnir, že přišel čas vyzbrojit se a jít bojovat po boku Ásů proti obrům. Mrtví bohové povstanou, aby mohli naposledy bojovat po boku svých bratrů a sester. Óðinn pojedje na svém koni jménem Sleipnir vyzbrojen svým kopím Gungnir. Obři společně s bohyní Hel a všemi zavrženými mrtvými poplují na lodi Naglfar vyrobenou z nehtů všech mrtvých. Drak Niðhöggur bude létat nad bitevním polem a požírat co nejvíce mrtvol, aby ukojil svůj nikdy nekončící hlad.

Někteří bohové přežijí a stejně tak přežijí dva lidé – žena Líf a muž Lífþrasir (což se dá volně přeložit jako „Lífin miláček navždy“. Při Ragnaröku se ukryjí ve stromu Yggdrasilu a když bude po všem, vylezou ven a začnou novou populaci v novém světě, který se zrodí z vody, krásný a zelený. Zrodí se i nové slunce, které je dcerou toho starého. Bohové, kteří přežili ale postaví i nová místa, která mají nahradit Valhöll, Sessrúmnir a Hel. V novém světě pro zavržené a nečestné mrtvé bude létat drak Niðhöggur a bude požírat jejich mrtvoly.

Taková byla doba vikingská.

12 Praktická část – Výroba štítu

Praktická část mé ročníkové práce je výroba vikingského kulatého štítu určeného k LARPU.

LARP-Larp (z anglického Live Action Role Play, česky hraní rolí naživo) je druh rolové hry, ve které lidé hereckým způsobem ztvárňují činy svých postav. Smyslem larpu je především zábava a nevšední zážitek účastníků této hry.

Nejprve jsem si na internetu zjistil velikost štítu a další údaje potřebné k jeho výrobě. Důležitý byl nákres plánku, podle kterého jsem následně postupoval.

Použil jsem osm

opracovaných smrkových

prken o šířce 8 cm a délce

jednoho metru (smrková

prkna jsem použil proto, že

jsou lehká, pevná a snadno se

s nimi pracuje) a ty jsem

vodorovně naskládal vedle

sebe. Do středu prken jsem

přibil dřevěnou lať a tím jsem

zajistil zpevnění všech prken.

Poté jsem udělal kružnici,

pomocí kolíku, provázku a

tužky. Do středu S jsem

zabodl kolík, na který jsem

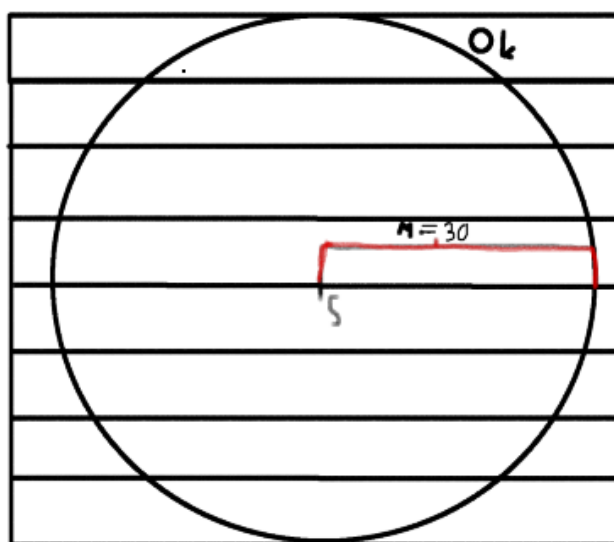
uvázal provázek o délce 30 cm a do vytvořeného provázkového oka jsem

následně vložil tužku a narýsoval kružnici. Potom jsem tuto kružnici vyřízl

přímočarou pilou.

Na řadu přišla práce s ohněm. Zapálil jsem plynový hořák a dřevo jsem opálil tak, aby se zatáhlo, více vydrželo a lépe vypadalo. Jakmile se na dřevě objevil popel a dřevo nepatrně zuhelnatělo, přestal jsem s opalováním. Drátěným kartáčem jsem ho pořádně vydrhl a následně očistil navlhčeným hadrem.

Po té zbývalo vyřešit úchop a měkčení hran štítu. Pro úchop jsem použil staré dřevěné madlo, které jsem přivrtal na zadní část štítu. Při testování štítu v boji prasklo a upadlo. Proto jsem vymyslel moderní řešení v podobě kovového úchytu

$$0_k = 188$$
$$r = 30 \text{ cm}$$

pripevněného na gumových podložkách, které tlumí nárazy při dopadu meče na štít. Jak již víme prkna nám drží pohromadě jedna lať a ta nám brání k příjemnému držení

štítu. Z tohoto důvodu jsem na lati vybrousil prohlubeň, kterou jsem vyložil molitanem a přilepil silikonem. Pro obvodové měkčení štítu jsem použil tepelnou izolaci na trubky 52/10 o délce 189cm tu jsem upevnil montážní pěnou.

Díky výrobě štítu jsem se naučil pracovat s přímočarou pilou a flexou. Avšak největším zážitkem byla práce s plynovým hořákem. Nejdříve jsem se obával exploze, která by mohla být zapříčiněnou moji „šikovností“, avšak horor se nekonal. Také jsem si velmi užil výsledné testování štítu, kdy jsem byl mile překvapený, jak je v boji účinný. Zejména tím jak je lehký jsem měl v boji značně velkou výhodu.

13 Závěr

Domnívám se, že vikingská doba zanechala nesmazatelnou stopu v dějinách lidstva. Ten, kdo se alespoň trochu zajímá o historii mně dá za pravdu, že právě toto období bylo pro následující generace docela stěžejní.

14 Zdroje:

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Vikingov%C3%A9>

<https://www.dejepis.com/ucebnice/vikingove/>

<http://www.hurstwic.org/history/articles/society/text/laws.htm>

<https://skjalden.com/creation-of-the-world-in-norse-mythology/>

<https://www.history.com/news/10-things-you-may-not-know-about-the-vikings>

15 odkazy na obrázky:

<https://www.drakkaria.cz/zbroj/prilby/vikinske-a-normanske-prilby/thorvard-prilba-viking-vikingska-helma-s-ocnicemi-zdobena-kovanim-za-studena.html/>
- vikingská helma

<https://theconversation.com/viking-homes-were-stranger-than-fiction-portals-to-the-dead-magical-artefacts-and-slaves-112548> -viking

<https://epochaplus.cz/jak-doopravdy-vypadali-vikingove/> -muž a žena

<https://www.zbrojirstvi-jankaj.eu/vikingske-mece.htm> - meč

<http://www.pohanstvi.net/inde.php?menu=geruny> - runny

http://traitorsorraiders.weebly.com/uploads/2/7/8/4/27849375/9535364_orig.jpg?381 – mapa expanze vikingů